

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı		ARAB 206 Ərəb dili-1, 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament		Dillər və ədəbiyyatlar	
	Program (bakalavr, magistr)		Bakalavr	
	Tədris semestri		2026/2027-cı tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)		fil.ü.f.d Qafar Ocaqlı	
	E-mail:		qafarocagli@gmail.com	
	Telefon:		070-2755815	
	Mühazirə otağı/Cədvəl			
	Məsləhət saatları		Tələbələr ilə razılaşdırılmış vaxtda	
	Prerekvizitlər		Yoxdur	
Tədris dili				
Fənnin növü (məcburi, seçmə)		Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat		1. Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları 2. A. Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq ilə- Arabiyyə”, I hissə		
Tədris metodları	Mühazirə	+		
	Qrup müzakirəsi	+		
	Praktiki tapşırıqlar	+		
	Praktiki məsələnin təhlili	+		
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)	
	Aralıq imtahanı		30	
	Davamiyyət		5	
	Fəallıq		5	
	Kurs işi (Layihə)		10	
	Kuizlər		5+5	
	Final imtahanı		40	
	Yekun		100	
Kursun təsviri	Ərəb dili qədim zamanlardan bəri Yaxın Şərq və İslam dünyasının aparıcı dillərindən biri olmuşdur. Bu dilin zəngin tarixi, geniş coğrafiyada işlədilməsi və müqəddəs kitab dili olması onun xüsusi əhəmiyyətini artırmışdır. Kurs ərzində ərəb əlifbası, fonetika, əsas qrammatik qaydalar və gündəlik ünsiyyət üçün zəruri olan söz ehtiyatı və dialoq əsaslı danışıqlar öyrədilir.			
Kursun məqsədləri	Tələbələrə ərəb əlifbasını və düzgün tələffüz qaydalarını öyrətmək; Əsas qrammatik bilikləri və gündəlik ünsiyyət bacarıqlarını formalaşdırmaq; Oxuma, yazma və danışıq bacarıqlarını inkişaf etdirmək. Ərəb dili və mədəniyyəti haqqında ilkin biliklər qazandırmaq.			
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	FTN 1 – Tələbələr ərəb əlifbasını oxumaq və yazmaq bacarığı qazanacaqlar. FTN 2 – Sadə mətnləri oxuyub-anlama və gündəlik ifadələri işlətməyi bacaracaqlar. FTN 3 – Əsas qrammatik qaydaları tətbiq edərək sadə cümlələr qura biləcəklər. FTN 4 – Ərəb dilində dinləmə və danışıq üzrə elementar səviyyədə ünsiyyət quracaqlar. FTN 5 – Ərəb dili və mədəniyyətinə dair ilkin anlayış əldə edəcəklər.			
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	10 dəqiqədən artıq dərsə gecikən tələbəyə qaib yazılacaq. 15- dəqiqə gecikmiş tələbə qaib yazılsa da dərsdə iştirak edə bilər. Dərsin izahı zamanı tələbə müəllim diqqətlə dinləməli, dərs haqqında müzakirələrdə fəal iştirak etməlidir. Tələbələr telefon və bu kimi əşyalardan istifadə etməməli, dərsə mane olacaq hərəkətlərdən çəkinməlidir, əsk halda dərsdən xaric ediləcəkdir. Davamiyyət - Davamiyyət bəli tələbələrin dərslərdə ardıcıl iştirakı və dərsdə özünü qaydalara uyğun aparması üçün nəzərdə tutulmuşdur. Buraxılmış hər icazəsiz və üzürsüz dərs üçün 0,5 bal çıxılacaq.			

	Fəallıq - Fəallıq balı tələbələrin ev tapşırığını düzgün şəkildə yerinə yetirməsi və sinifdə izah olunan dərslər haqqında müzakirə və sual-cavabda iştirakı üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kurs işi (Layihə) - Latin əlifbasında verilmiş mətnin əski əlifbaya düzgün qaydalar əsasında çevrilməsinə diqqət göstəriləcək. Kuizlər - Midterm və final imtahanlarından əvvəl kursun mövzuları üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsinə görə 5 bal dəyərində keçiriləcəkdir. İmtahan haqqında • İmtahana hazırlaşarkən dərslərin iş planında nəzərdə tutulmuş ədəbiyyat, sinifdə aparılan qeydlər və bu dil haqqında digər qaynaqlara müraciət etmək lazımdır. • İstifadə ediləcək qaynaqların böyük hissəsi tərəfimizdən veriləcəkdir. • Aralıq və final imtahanlarının hər ikisi əsasən klassik üsulla keçiriləcək. Fənn çərçivəsində süni intellektdən istifadə haqqında qaydalar: Ərəb dili - 1 fənninin tədrisində generativ süni intellekt (GSİ) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma, təhlil və kommunikasiya bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSİ fənn üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırılmalı olduğu fikir, argument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir. Tələbə GSİ-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır. Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır. İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərs zamanı ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSİ-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: 1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi 2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi 3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal). Süni intellekt alətlərindən istifadəyə icazə verilən hallar: • Ərəb əlifbası və yazı qaydaları: hərflərin yazılış formalarının, birləşmə xüsusiyyətlərinin və düzgün yazılışın öyrənilməsi. • Fonetik məşqlər: ərəb səslərinin düzgün tələffüzünün yoxlanılması və tələffüz nümunələri ilə işləmək.
--	---

				- Lüğət ehtiyatının formalaşdırılması: yeni sözlərin mənalарının, sinonim və antonimlərinin araşdırılması və nümunə cümlələrdə istifadəsi. - Qrammatik mövzular: ərəb dilinin əsas qrammatik qaydalarının izahı, nümunələrin yaradılması və mövzunun möhkəmləndirilməsi. - Oxu və anlama: qısa ərəb mətnlərinin təhlili, söz və ifadələrin izahı, mətn üzrə sualların hazırlanması. - Tərcümə məşqləri: tələbənin hazırladığı tərcümənin müqayisəli şəkildə yoxlanılması və səhvlərin müəyyənəşdirilməsi. - Danışiq və dialoq məşqləri: gündəlik ünsiyyət mövzularında dialoqların hazırlanması və danışiq bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi. - Özünüqiymətləndirmə: mövzu üzrə əlavə test, çalışma və təkrar tapşırıqlarının hazırlanması. Süni intellekt alətlərindən istifadəyə icazə verilməyən hallar: - Fərdi yazılı tapşırıqlar: tələbənin öz bilik və bacarığını nümayiş etdirməli olduğu yazılı işlərin tam şəkildə süni intellekt tərəfindən hazırlanması. - Fərdi tərcümə tapşırıqları: tələbənin müstəqil tərcümə bacarığının qiymətləndirildiyi tapşırıqlarda süni intellektdən birbaşa istifadə. - İmtahan və aralıq qiymətləndirmə: imtahan və digər qiymətləndirmə zamanı süni intellekt alətlərindən istifadə. - Şifahi qiymətləndirmə: tələbənin fərdi danışiq və tələffüz bacarığının yoxlanılması zamanı süni intellektdən cavab mənbəyi kimi istifadə. - Ev tapşırıqlarının tam hazırlanması: tələbənin müstəqil yerinə yetirməli olduğu tapşırıqın süni intellekt tərəfindən tam şəkildə hazırlanaraq tələbənin öz işi kimi təqdim edilməsi. - Müstəqil iş və təqdimatlar: tələbənin şəxsi araşdırma və dil bacarığını nümayiş etdirməli olduğu işlərin süni intellekt tərəfindən tam hazırlanması. - Mənbəsiz və yoxlanılmamış məlumatların təqdim edilməsi: süni intellekt tərəfindən yaradılmış məlumatların müəllim tərəfindən tələb olunmadan mənbə göstərilmədən akademik işə daxil edilməsi.
				Cədvəl (dəyişdirilə bilər)
Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar	
1.		Mövzu № 1. Ərəb dili və əlifbası haqqında ümumi məlumat. Ərəb dilinin tarixi və müasir dövrdə dünya dilləri arasındakı mövqeyi. Fənnin tədrisinin əsas məqsədi. Fənnin öyrənilməsinin metodologiyası. Əlif, bə, tə, şə hərflərinin yazılışı və oxunuşu. Tanışlıq fəslilə bağlı ifadələr. Qısa icmal: Hərflərin birləşdirilməsi. Ərəb dilində sait səslər (hərəkələr). Yazı vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi. Çalışma və tapşırıqlar.	Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları. s.6-8	
2.		Mövzu № 2. Cim, hə, xa, dəl, zəl hərflərinin yazılışı və oxunuşu. Salamlaşmada istifadə edilən ifadələr. Qısa icmal: Ərəb dilinin fonetikası haqda ümumi məlumat. Ərəb dilinin fonologiyasının səciyyəvi xüsusiyyətləri. Fonem və səs. Ərəb dilində qısa və uzun	Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları. s.9-13	

		saitlər. Yazı vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi. Çalışma və tapşırıqlar.	
3.		Mövzu № 3. Ra, zeyn, sin, şin hərflərinin yazışlı və oxunuşu Qısa icmal: Ərəb dilinin fonetik qanunları və səciyyəvi xüsusiyyətləri. Ərəb dilində heca və heca bölgüsü. Qısa və uzun hecalar. Vurğu. Fonetik hadisələr. ə→e dəyişməsi. Azərbaycan dili səslərindən tələffüzçə qismən fərqlənən ərəb dili səsləri. Azərbaycan dilində oxşarı olmayan ərəb dili səsləri və onların tələffüz xüsusiyyətləri. Yazı vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi.	Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları. s. 14-17
4.		Mövzu № 4. Sad,dad, ta, za hərflərinin yazışlı və oxunuşu Qısa icmal: Emfatik samitlər və onların qonşu saitləri qalınlaşdırması. i→ı dəyişməsi. au diftonqu və onun tələffüzü. Yazı vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi. Çalışma və tapşırıqlar.	Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları. s.18-21
5.		Mövzu № 5. Ayn, ğayn, fə, qaf, kəf hərflərinin yazışlı və oxunuşu Qısa icmal: Yazı vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi. Çalışma və tapşırıqlar.	Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları. s.22-25
6.		Mövzu № 6. Ləm, mim, nun, hə, vav, yə hərflərinin yazışlı və oxunuşu Qısa icmal: İki saitsiz samitin yanaşı işlədilməsi hadisəsi. Assimilyasiya.Təşdid işarəsinin digər oxu işarələri ilə birlikdə yazılması.Tənvin səs birləşməsinin növləri.Tənvin damma, tənvin fəthə, tənvin kəsre və onların qrammatik vəzifələri.Tənvinli isimlərin üçhəllə hallanması.Qrammatik cins. Yazı vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi.Çalışma və tapşırıqlar.	Abdin Uveys Yunis. Ərəb hərflərinin yazı və oxu qaydaları. s.26-27
7.		Mövzu № 7. I dərş انا şəxs əvəzliyinin isim və feillə işlədilməsi. Qısa icmal: انا şəxs əvz. və isimlə işlədilməsi, 1-10 miqdar sayları.	1. A. Uveys Yunis, M. Babashlı, Q. Ocaqlı, “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.8-15
		Aralıq imtahanı	
8.		Mövzu № 8. I dərş Qısa icmal: Nitq qabiliyyətinin inkişafı üçün dialoqlar. Ailə üzvləri. Çalışma və tapşırıqlar.	1. A. Uveys Yunis, M. Babashlı, Qafar Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.8-15
9.		Mövzu № 9. II dərş انت şəxs əvəzliyinin isim və feillə işlədilməsi.	1. A. Uveys Yunis, M. Babashlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-

		Qısa icmal: أنت şəxs əvzliyi və isimlə işlədilməsi. أنت şəxs əvzliyinin feilin indiki-gələcək zaman forması ilə işlədilməsi. Nitq qabiliyyətinin inkişafı üçün dialoqlar. Çalışma və tapşırıqlar.	Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.16-22
10.		Mövzu № 10. II dər أنت şəxs əvz əvzliyinin isim və feillə işlənməsinə dair nümunə mətnlərin oxu və tərcüməsi, mətn ətrafında dialoqlar.	1. A. Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.16-22
11.		Mövzu № 11. III dər أنت şəxs əvzliyinin isim və feillə işlədilməsi. Qısa icmal: أنت şəxs əvzliyi və isimlə işlədilməsi. أنت şəxs əvzliyinin feilin indiki-gələcək zaman forması ilə işlədilməsi. Nitq qabiliyyətinin inkişafı üçün dialoqlar. 20-100 miqdar saylarının işlədilməsi. Çalışma və tapşırıqlar.	1. A.Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.23-31
12.		Mövzu № 12. III dər أنت şəxs əvz əvzliyinin isim və feillə işlənməsinə dair nümunə mətnlərin oxu və tərcüməsi, mətnlər ətrafında dialoqlar.	1. A.Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s. 23-31
13.		Mövzu № 13. IV dər Qısa icmal: هو şəxs əvzliyi və isimlə işlədilməsi. هو şəxs əvzliyinin feilin indiki-gələcək zaman forması ilə işlədilməsi. Nitq qabiliyyətinin inkişafı üçün dialoqlar. 100-1000 miqdar saylarının işlədilməsi.	1. A. Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.32-39
14.		Mövzu № 14. IV dər Qısa icmal: Nitq qabiliyyətinin inkişafı üçün dərəcə aid mətnlərin oxu və tərcüməsi, mətnlər ətrafında dialoqlar.	1. A. Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, I hissə, s.32-39
15.		Mövzu № 15. V dər Keçirilənlərin təkrarı	1. A. Uveys Yunis, M. Babaşlı, Q. Ocaqlı, A. Eyvazov, N. Həmidova. “ət-Tariq iləl-Arabiyyə”, II hissə, s.01-39
		Final imtahanı	